

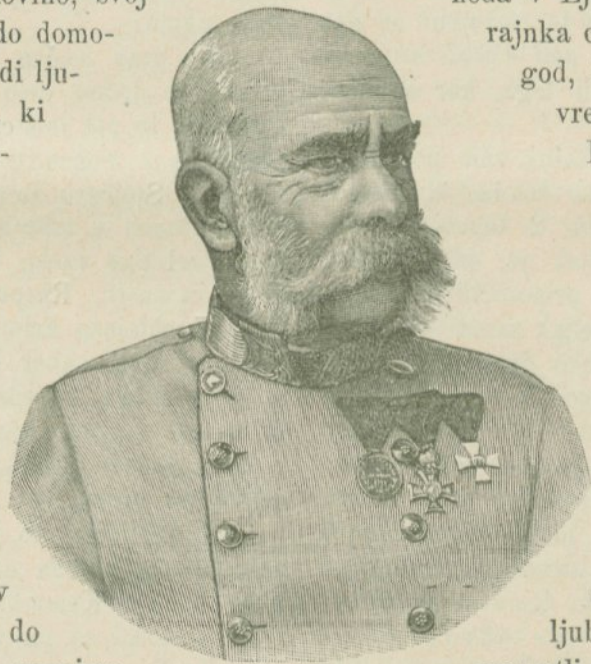
Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Bog ohrani, Bog obvaruj, nam Cesarja, Avstrijo!

Slovenci ljubijo svojo domovino, svoj rojstni kraj; in ako gredo po svetu iz kterega koli vzroka, se vedno za-njo zanimajo, in če tudi prežive mnogo let v tujini, končno se vendar vrnejo v svojo domovino, svoj rojstni kraj. Z ljubeznijo do domovine pa je v tesni zvezi tudi ljubezen do svojega vladarja, ki nam je v srcu globoko vkošenjena. Pri raznih dogodkih se veselimo in žalostimo s cesarsko hišo, vsikdar pa smo ponosni na svojega močnega, pravičnega in tako dobrotljivega vladarja. To ljubezen in vdanost rodila je v avstrijskih narodih pač že ljubezen slavnih pradedov našega presvitlega cesarja do svojih narodov. Dovolj, da omenimo vedno ljubeznivo in poljudno obnašanje slavne in modre vladarice Marije Terezije, od ktere uživamo mnogo dobrotnih naprav še danes. Ista podedovana poljudnost in ljubezen do narodov zrcali se tudi v našem presvitlem vladarju pri vsaki priliki, kterih tukaj ne bomo popisovali, kajti v proslavo vladarjeve petdesetletnice je izšlo tako mnogo in tako krasnih knjig in knjižic, podob in spisov v našem milem slovenskem jeziku, da tudi najbornejša gorska kočica ne bo brez lepega spominka, brez lične knjižice, v kateri so naštevane in opevane vrline našega dobrega,

vitežkega vladarja. Prebirali jih bomo s sočutjem in navdušenjem; veselili se bomo pri spominu veselih slavnostij, ktere je Kranjska doživela na pr.: o priliki Njegovega prihoda v Ljubljano leta 1856, kjer je rajnka cesarica tudi praznovala svoj god, in je nebrojno ljudstva privrelo k slavnosti v okinčano Ljubljano, da bi videlo presvitlega cesarja in cesarico. Istotako se je l. 1883., o priliki šeststoletnice, kar smo mi Kranjci prišli pod Habsburžane, Ljubljana zopet okrasila, in priredila ljubemu vladarju veličasten vsprejem. Veselili smo se v nesreči srečnega dneva, ko je po ljubljanskem potresu prihitel presvetli cesar v Ljubljano, in kot skrbni oče prinesel tolažilo hudo prizadetim prebivalcem. — Užaljeni, globoko užaljeni bomo tudi vnovič sočuvstvovali ob bridkih spominih hudih udarcev, kteri so zadeli premilega vladarja in njegovo hišo, ter občudovali plemenito vdanost v bridko osodo; tako ob času smrti prvorojene hčerke, princezinje Zofije — umora brata Maksima, mehikanskega cesarja — smrti sina, cesarjeviča Rudolfa — in zopet ob krutem umoru soproge, presvitke cesarice Elizabete. Nič mu ni bilo prihranjenega, kar zamore potreti občutljivo srce. Videče ljubljenega vla-

darja po tolikih hudih udarcih udanega v voljo Božjo, da mirno in hrabro vse to prenaša, sili nas čuvstvo, da se ljubeznipolno in zaupljivo še trdneje oklenemo njegovega vladarskega prestola, in prosimo Boga, naj mu v svoji neskončni milosti še odločeni čas življenja lajša, in mu ohrani krepkega duha v zdravem telesu, da nas še dalje pokorno mu udane narode, v naših silno razburjenih časih kakor vsikdar modro vlada in v to kličemo: **Bog živi, Bog blagoslovi, Bog nam ohrani presvitlega vladarja, cesarja Franc Jožefa!**

Gospodarske stvari.

Kako se vino po umetni poti čisti.

Ako se kako vino samo po sebi, toraj po naravni poti sčistiti noče, sčistiti se ga mora po umetni poti. Po umetni poti sčistiti se mora pa tako vino prvič zaradi tega, ker je nečisto, kalno vino, za vžitek neprijetno, to je, nikomur ne gre posebno v slast; po umetni poti sčistiti se mora kalno vino pa tudi še zaradi tega, ker se sicer prav rado pokvari.

Sredstva, s kakoršnimi kalna vina po umetni poti lahko sčistimo, imenujemo čistila. Najnavadnejša čistila so: 1. jajčji beljak, 2. želatina, 3. kaolin. Prvo čistilo, jajčji beljak je, dasi odločno najstarejše čistilo, še vedno priporočljivo. Priporočljivo čistilo je pa jajčji beljak zaradi tega, ker se ga povsod na kmetih lahko dobi, in ker ima zlo najbolj izdatno čistilno moč v sebi. Čisti se pa vino z jajčjim beljakom tako-le: Ako je vino prav močno kalno, tako da je popolnoma neprozorno, potem vzame se na hektoliter vina po dva beljaka. Ako je pa vino le toliko kalno, da je slabo, to je malo prozorno, potem se vzame na vsak hektoliter le jeden beljak. Rumenjaka — žlutaka, kakor velijo Belokranjci — se ne sme nič rabiti. Določeno število beljakov dene se v kako prav čisto posodo, najboljša v kako skledo. V skledi se beljake prav malo osoli. Na vsak beljak vzame se ščepec fino stolčene soli. Tako osoljene beljake se potem s kako čisto metlico toliko časa tepe, dokler se spremené v tako zvani sneg, kateri celo skledo izpolni. Zdobljene sneg spravi se s pomočjo žlice v sod, v katerem se sčiščenju namenjeno vino nahaja. Da ima pa sneg v sodu dovolj prostora, odtočiti se mora iz njega, ako je prav poln, še pred dodajanjem snega, toliko litrov vina, kolikor se misli, da je za sneg praznega prostora potreba. Ko je ves sneg v sodu, premešava se vino s kakim prav čistim kolom prav silno na vse strani, vsaj pet

minut. Konečno se sod zopet napolni ter zabije, in 8 do 14 dni prav na miru pusti. Po preteku tega časa pretoči se pa v drugo posodo, in na vampu soda nastalo dnišče se odstrani.

Ker je spravljjanje snega v sod jako težavno in zamudno delo, postopa se osobito pri čiščenju prav velikih množin vina z beljakom tudi lahko takole: Stepe se potrebno množino snega; namesto da bi se pa tega kar naravnost v sod spravljalo, zlije, oziroma vrže se ga v kak zadosti velik škaf, brento ali hektoliter, in v tem postopa se dalje takole: Doliva se mu v prav drobnem curku sčiščenju namenjenega vina. Najbolje se to zgodi po drobni kavčukovi cevi (šlauhu) in med dolivanjem se sneg in vino z pomočjo čistega kola vedno urno ter močno meša. Ko postane škaf, oziroma brenta ali hektoliter že zlo poln, zlije se vse skupaj v sčiščenju namenjeni sod, kjer se zopet s kolom vinu prav dobro primeša. Vse drugo delo ostane tako, kakor je bilo že povedano.

Z želatino, kakoršno se v vsaki prodajalnici jestvin v Novem mestu lahko kupi, sčisti se pa vino takole:

Na prav močno kalno, toraj neprozorno vino vzame se jedno celo tablico želatine, na manj kalno pa le pol tablice. Določeno množino tablic stolče se v možnarju na drobne koščke ne pa v prah. Stolčeno želatino, kuha se potem v prav čistem loncu v tolikih litrih vode, kolikor se je tablic želatine vzelo, in toliko časa, da se popolnoma razpusti. Razpuščeno želatino pusti se ohladiti. Z ohlajeno želatino postopa se pa dalje popolnoma tako, kakor je bilo to o jajčjem beljaku to je o snegu povedano, katerega se ne spravi naravnost v sod, ampak kateremu se še poprej v kaki posodi (škafu, brenti ali hektolitrju) vina doliva ter meša.

S kaolinom, to je z ilovico, iz kakoršne se porcelanasta posoda napravlja, — dobi se je kolikor hoče v Kamniku na Gorenjskem po 3 kr. kilo — sčisti se pa vino takole:

Kaolina vzame se na vsak hektoliter po jedva veliko pergišče ali pa tudi le malo pergišče, kar je od kalnosti vina odvisno. Tega se vsuje v škaf, brento ali hektoliter in doda se mu toliko vina, katerega se misli čistiti, kolikor ga je potreba, da se kaolin popolnoma razpusti, ter se tako v gosti belež spremeni, kakoršnega zidarji za pobelenje sten potrebujejo. Tak belež zlije se v sod, kjer se ga s kolom prav dobro vinu primeša. Vse daljno postopanje ostane isto, kakor pri čiščenju z beljakom ali želatino.

Opozoriti moramo pa še na to-le: Marsikatero vino je gledé čistila, katero sprejme, jako muhavo. Jedno sprejme beljak, pa želatine ne, drugo sprejme želatino pa beljaka ne, tretje sprejme pa kaolin

in ne beljaka, ne želatine. Vsak previden človek postopal bode torej gledé izvolitve čistila pač tako-le: Prej ko se bode lotil celi sod vina sčistiti, poskušal bode v prav majhni meri, v četrto litra, kako čistilo da vino sprejme, in tisto, katero sprejme, tisto bode potem rabil. Dostikrat noče vino nikakega čistila sprejeti, že clo pa ne beljaka in želatine. V takem slučaju dodati se mora na vsak hektoliter vina še pred čiščenjem pet gramov tanina. Tanin kupi se v lekarni in je nek rumeni prah. Tanin dodaje se pa vinu tako-le: Vsuje se ga v škaf, v katerem se mu med vednim mešanjem toliko vina doliva, da se popolnoma razstopi. Raztoplino vlije se v sod, v katerem se prav dobro pomeša, in potem se šele z beljakom ali želatino čisti.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Pred durmi cesarjeve vladarske petdesetletnice bi vsak zvest Avstrijec pričakoval, da se bodo vse stranke avstrijske zbornice zjediniše vsaj v tej stvari, da v slavnostni seji izrekó cesarju čestitko, da sedi že petdeset let na vladarskem prestolu v srečo in korist Avstriji. Ne. Tudi v tej točki nekatere skupine niso hotele iti z drugimi vstret. Dne 25. novembra je bila sklicana slavnostna seja poslanske zbornice, da bi odobrili poslanci čestitko cesarju, kakor jo je predlagal predsednik zbornice. Pristaši Schönenerja in Wolfa in socijalni demokratje sploh niso prišli k seji. Schönenerjanci zato ne, ker po njihovem mnenju avstrijska vlada zatira Nemce (pa je ravno narobe res!), socijalni demokratje pa so dejali v izgovor, da nimajo črne obleke, torej se ne morejo vdeležiti slavnostne seje. Pokazali so jasno ti in oni, kakošen duh jih preveva: duh protiaustrijski. Pošteni in vsegdar zvesti Slovenci bodo imeli odslej še trdnjše prepričanje, da nacionalni Nemci delajo le za razpad Avstrije, socijalni demokratje pa delajo za razpad Avstrije in sploh vsake vrejene človeške družbe. — Drugače državni zbor deluje, kolikor more, ali počasi. Desnico vedno ovirajo nemški in socijalno demokratični levičarji.

Deželni zbori se snidejo zadnje dni meseca decembra.

V ogerski zbornici gre pa tudi razpravljanje počasi naprej. Levičarski poslanci so hudo nejevoljni na vlado, vzlasti na ministerskega predsednika. Ta jih le s težavo kroti. Morda bo moral v kratkem poslati poslance domov. Če bo potem kaj bolje? Pa ni verjetno.

Kaj je novega po širokem svetu?

Srbi so začeli nekako Avstriji kazati hrbet. Srbska vlada je dovolila neki židovsko-nemški tvrdki, da sme na srbskih tleh ustanoviti večjo

tovarno za izdelovanje sladkorja. To pa naravnost nasprotuje trgovinski pogodbi, ki sta jo sklenili ti dve državi. Avstrijska vlada se odločno vstavlja takemu kršenju pogodbe. Srbi pa se ne kažejo nič kaj voljne preklicati dano dovoljenje. No, naj le gledajo in vedó: kdor hrbet kaže, jo še prej dobi — po hrbtu.

Na Kreto pride vendar vsled sklepa vele-vlastij za guvernerja ali kakor pravijo za nadkomisarja grški princ Jurij. Turki so že z večine zapustili otok. Primorali so jih admirali evropskih držav. Sultan silno milo prosi ruskega carja, naj prepreči, da ne pride princ Jurij na Kreto. Pa sedaj vendar ne sme biti uslišan, saj je bil že tolikokrat, Krečanski kristijanje bodo vsaj mir imeli enkrat.

Nemški cesar se je vrnil iz Palestine. Do nemških katoličanov v Sveti deželi se je kazal res prijaznega. V Jeruzalemu je kupil od Turkov prostor, imenovan „počivanje svete Device“ in ga prepustil katoličanom. Ali dragače se je pa tudi čudno vedel na Jutrovem. V Damasku je sijajno počastil grob sultana Saladina, onega Saladina, ki je kruto črtil kristijane in jih tudi — bilo je ob času križarskih vojsk — potolkel popolnoma v neki bitki in jim iztrgal iz rok Sveto deželo. Kako more to storiti krščanski vladar, za kakoršnega se vedno razvpiva nemški cesar. Apostola Pavla, čigar izpreobrnjenje se je zvršilo v tem mestu, se seveda ni spomnil! Tako je moderno krščanstvo!

Piše se nam:

Novo mesto 28. oktobra 1898. [Prešernov večer v soboto 26. t. m. se je prav lepo sponesel. To pot čuli smo tri glasbene točke. Program je bil kratek, a odličen. Proizvajalo se je po jedno skladbo: Rubinstein, Schumanna, Pirnata. Pravo je zadel odbor, da seznanja naše občinstvo z biseri tuje glasbene literature. Rubinsteinov dvospiev „Ptička“ je krasna, karakteristična skladba; pel jo je naš ženski zbor — ki bi bil pa lahko dosti številnejši — ljubko. Schumannova balada „Levova nevesta“ (žal, prevod besedila je ponesrečen) je repertoarna točka najboljših pevcev-umetnikov; v njej leži ves kras in vsa globokost Schumannove resne muze; plastično, rekli bi, nam slika glasba tragično levovo zvestobo do mladenke. Treba je pogoditi, da pesem prode, tragične momente — dramatični. Gosp. Grajland — njegov krepak bariton zveni v vseh legah mogočno — ni zadel pravega tona; skladbene misli treba tudi vezati v jednotno celoto, ne pa presekavati jih. Spremljal ga je naš pevovodja, gosp. Hladnik, mojstrsko v tehniki. Zadnja točka sporeda bila je Pirnatova globoko mišljena parafraza narodne pesmi „Žalost“. Gosp. pevovodja je očividno s posebno ljubeznijo priučeval to skladbo; zbor je po nekodi težak, osobito partije za same ženske glasove so nevarne. Pokazalo se je, da je zbor siguren; rešil je svojo nalogo prav dobro i glede interpretacije, i glede tehničnega prednašanja; lepo izgovarjanje besedij gre posebej omeniti. Občinstvu je segla „Žalost“ v srce;

zahtevalo je s pristnim navdušenjem, da se je ponovila. Pohvalno je omeniti trud in marljivost gospodov pevcev dijakov; grajati pa se mora, da se tako bore število drugih pevcev vdeležuje pevske prireditve. Je-li naj bo ta brezbržnost plačilo za istinito marljivost in prizadevanje odbora, osobito društvenega predsednika?

Iz Brusnic. — [Nova tlaka.] Iz državne ceste od Novega mesta proti Št. Jerneju nahaja se stranska cesta v bližini Rateža, pri kateri se gre iz državne ceste proti grajščini Otočce. To cesto so popravljali ob času tlake posestniki, pripadajoči k grajščini Otočce, in je bil vračunan dan popravilja za dan tlake; tedaj je bila dolžnost vzdrževanja te ceste grajščinska. Okoli leta 1860. bila je celo okrajna cesta, toda po novi izpremambi ni bila več prišteta okrajnim cestam, in to iz jasnega vzroka, ker je okrajni cestni odbor previdel, da to cesto skoro nihče drugi ne rabi kakor grajščina sama. Komu pa jo je tedanji okrajni cestni odbor v popravilje izročil, ni znano. Občini Brusnice gotovo ne, ker jo do sedaj ni popravljala, in jo v to tudi nihče silil ni. Da bi pa ne bilo treba ceste grajščini popravljati, dasi jo skoro sama rabi, skušala je že večkrat to breme občini Brusnice naložiti, kar se pa dolgo ni posrečilo. Pri nekem prijaznem sprejemu v grajščini bil je pa tedanji župan od veselja vžite časti, ali kar si bodi, toliko presunjen, da je grajskemu gospodu obljubil, na to delati, da imenovana občina popravo prevzame. Soditi se padá, da to ni bilo nikdar pri občinski seji sklenjeno, kar bi pravilno bilo. Odložil je bil namreč tedanji župan svojo službo pred končano dobo ter izkazal svojo nesposobnost ali nerazodnost z zdravniškim spričalom. Vsled tega pa tudi ne more veljavna postati nikakova ustmena ali pismena zaveza tistega župana, na kar se mi občani sklicujemo, in vsako tako ustmeno ali pismeno obljubo, ako bi sploh se nahajala, odločno zavračamo kot neveljavno. Pri grajščini Otočce sta dva mostova, oba grajska last, od katerih tudi mitnino pobira od vozov in živine, kateri jo kdaj uporabijo; da dohodki niso veliki, je istina, kajti le domači potrebujejo mostova, in malokdaj kaj tujih pride. Tudi pešcev silno malo mostova uporablja, in torej tudi omenjeno cesto, in vendar, čujte! grajščina je prosta 20 odstotnih doklad za okrajne ceste od posestev pod občino Brusnice in Št. Peter. Od posestva pod občino Brusnice morala bi grajščina plačati 16 gld. doklade, koliko pa od posestva v Št. Peterski občini? Ako se je dovolilo grajščaku mostnino pobirati od vozov in živine, naj se mu dovoli to drage volje tudi od ljudij, saj bo to boro malo. Ne umemo pa, kako se je moglo občini Brusnice uradno naročiti, naj gleda na to, da mostova ne postaneta nevarna, ko grad vendar spada Šent-Peterski občini. Torej lastnina in užitek grajščine, nadzorstvo pa občine; in ako to nadzorstvo občina drage volje sprejme, se pa zna sčasoma iz tega izvajati dolžnost poprave, ali odgovornost škode in nesreče, ki se utegne pri prvi narasli vodi zgoditi. Tedaj občinski odborniki, čujte svarilo občanov, in ne sprejmite nove tlake.

Iz Črnomlja. To pot Vam ne moremo poročati o nikakem veselem ali slavnostnem dogodku, pač pa o dveh nesrečah. Prva je zadela dne 3. nov. v jutro ob 3. uri vas Bistrico, ležečo ob cesti, ki pelje iz Belokrajine na Kočevsko, dobri 2 uri od Črnomlja. V gostilni „Pri Belokranjcu“ namreč je nastal ogenj ter se hitro razširil na sosednja poslopja tako, da je bilo v kratkem uničenih pet hiš in nekaj gospodarskih po-

slopij. Posestniki niso mogli rešiti družega kakor golo življenje svoje in drugih domačih ter živino. Vso obleko, ves živež, vse poljedelsko orodje je uničil požar. Ogenj je nastal vsled neprevidnosti. Palili so žganje ob steni, ki je bila lesena in le za silo z malto ometana. Nesrečneži so res pomoči potrebni, ker so brez strehe, brez obleke, brez živeža, in zima že na vrata klenka. Zavarovani so bili le za neznatne svote. Naj bi našli zato dovolj usmiljenih src. — Druga nesreča, katero je tudi neprevidnost zakrivila, pa je zahtevala človeško življenje. Dne 15. nov. popoldne je pripeljal Janez Rom, posestnik iz Doblič, s svojim starejšim sinom voz stelje domov. Kot lovec in lovski čuvaj imel je navado ob takih prilikah jemati puško seboj. Tudi to pot je storil tako. Vračajoč se iz loze pa dene dvocevko (Hinterlader) nabasano na voz vrhu stelje. Domov prišedši seže ponjo in jo vleče raz vz k sebi. Nesreča pa je hotela, da jo je mož zgrabil za cev, ki je bila prav proti njemu samemu obrnjena. Dvocevka se sproži na levem petelinu, strel zagromi in mož se zvrne na tla prestreljen skozi usta in tilnik. Bil je takoj mrtev. Za pridnim in tihim gospodarjem zdihuje vdova in šestero nepreskrbljenih otrok. Nagle in neprevidene smrti, reši nas, o Gospod!

Domače vesti.

(Darilo.) Občina novomeška je za spomenik cesarja Franca Jožefa I. v Ljubljani v zmislu sklepa županskega shoda ljubljanskega dovolila začasni prispevek 100 gld. — V isti namen so naklonile občine: Vrhnjska 200 gold., Črnomelj 20 gold., Žilce pri Sv. Vidu 20 gld., Vodice 20 gld., Metlika 100 gld., Rakek 50 gld., Vipava 25 gld., Idrija 50 gld., D. M. v Polju 50 gld., Kranj 300 gld., Rudnik 40 gld.

(Cesarski praznik) vršil se bode v Novem mestu takole: Predvečer 2. dec. bo godba, bakljada in razsvetljava mesta. V petek bodo se hiše s zastavami okrasile. Ob 8. uri bode slovesna sv. maša za šolarje, potem pa slavnostni nagovor dotičnih gospodov ravnatelj. Dečkom in deklicam ljudske šole se bodo razdelile knjižice „Naš Cesar“ in cesarske podobe. Ob 10. uri bo v kapiteljnu pontifikalna sv. maša, pri kateri bodo zastopani vsi uradi, občina, razna društva itd. Opoldne slavnostna seja občinskega zastopa. — Uradi, prodajalnice in delavnice bodo ta dan zaprte. — Občina razdeji ta dan dve dijaške ustanove po 50 gld. in 20 tukajšnjim revežem vsled ustanove po 5 gld.

(Tukajšnje prost. gasilno društvo) priredi na predvečer cesarjeve vladarske petdesetletnice bakljado. Po tej bode društveni sestanek v gostilni gospe Tuček, kjer bode sviral oddelek novomeške godbe na lok, kamor se vsi p. n. člani in prijatelji društva tem potom najuljudneje vabijo. — Redni občni zbor tukajšnjega prost. gasilnega društva bode dne 18. t. m. ob 2. uri popoldne v mestni dvorani, na katerega se vabijo vsi p. n. častni, podpirajoči in izvršujoči člani.

(Mestna hranilnica novomeška) 2. dec. zaradi cesarskega praznika ne bo uradovala.

(Izredni občni zbor kmetijske podružnice novomeške vršil se bo v četrtek dne 15. decembra ob 2. uri popoldne. Na dnevnem redu je ustanovitev „zavarovalnice za govejo živino v Novem mestu“. S tem naznanilom vabimo vse p. n. društvenike v mestu in v okolici, da se blagovolé tega občnega zbora udeležiti v prav obilnem številu.

(Dolenjsko pevsko društvo) ima svoj redni občni zbor v soboto dne 10. decembra ob 6. uri zvečer. Vzpored: a) poročilo tajnikovo, b) poročilo blagajnikovo, c) volitev novega odbora, d) slučajnosti. Ob nesklepčnosti bode drugič občni zbor v soboto dne 17. dec. ob 6. uri zvečer. Odbor.

(Davčno nadzorništvo) se nahaja od sedaj počenši v hiši gosp. Bevca, Ljubljanska cesta št. 38.

(Narodna čitalnica v Novem mestu) bode imela v soboto dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer svoj redni občni zbor s sledečim vspeedom: 1. Nagovor predsednika, poročilo tajnika in blagajnika; 2. Volitev pregledovalcev računov; 3. Volitev novega odbora; 4. Nasveti. K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

(Profesorji „Glasbene Matice“ v Ljubljani.) Hubad, Junek, Prohaska, Vedral ter tukajšna „Glasbena Matica“ napravijo v letošnji koncertni sezoni v tukajšnji čitalnični dvorani zopet tri glasbene večere s čisto novim programom iz klasične in moderne komorne glasbe. Prvi večer naj bode 8. decembra t. l., drugi večeri bodo meseca februarja in sušca prih. leta. Čisti dohodek je namenjen tukajšnji dijaški kuhinji in podpornemu dijaškemu zalogu. Predplačnina na sedeže za vse tri večere je: V prvih sedmih vrstah članom „Glasbene Matice“ ali „Dolenjskega pevskega društva“ 2 gld., drugim 3 gld., v zadnjih vrstah društvenikom imenovanih dveh društev 1 gld. 50 kr., drugim 2 gld. 50 kr. Polovico predplačila je plačati takoj ali vsaj do 4. decembra t. l. v trgovini gosp. J. Medveda v Novem mestu, kjer se bodo tudi dobivala nakazila za sedeže. Sedeži za posamezne večere veljajo: v prvih vrstah društvenikom 1 gld., drugim 1 gld. 50 kr.; v zadnjih vrstah društvenikom 80 kr., drugim 1 gld. 20 kr. Zaradi blagega namena se preplačila hvaležno sprejemajo. (Društvenina pri „Glasbeni Matici“ znaša po 2 gld. na leto. Društvenina za zunanje člane „Dol. pevskega društva“ je tudi 2 gld. na leto.)

(Za olepšanje kapiteljske cerkve.) V nedeljo so dali naš prošt dr. S. Elbert oznaniti s prižnico, da bi bilo jako umestno, ako bi se kapiteljska cerkev od znotraj malo prenovila v spomin papeževe šestdesetletnice mašništva in cesarjeve petdesetletnice vladanja. — Res častitljiva po starosti je kapiteljska cerkev v Novem mestu. Veličasten se vidi že od daleč njen stolp, ali v resnici je cerkev znotraj hudo potrebna poprave. Popraviti je treba veliki oltar in tabernakelj, preslikati stene in strop, narediti je treba nove klopi in sicer v dveh vrstah, da bodo tudi moški imeli kaj več sedežev, kakor so jih imeli doslej. Župna cerkev središča dolenjske strani pač ne sme zaostajati za cerkvami v Radoljici, Skofji Loki, Kamniku. Da res ne bo zaostajala, da bo res v ponos Novemu mestu, treba jo je popraviti. Zato pa je treba denarja. Naš g. prošt dr. S. Elbert bodo nabirali in sprejemali denarne prispevke za popravilo. Meščani in okolitani in izven rodnega mesta stanujoči meščani! spominjajte se kapiteljske cerkve in darujte po svojih močeh denarne prispevke za popravilo njeno, da se bo v spomin papeževe šestdesetletnice mašništva in cesarjeve petdesetletnice vladanja kmalu pokazala prenovljena in olepšana v čast Božjo, Mestu in dolenjski strani pa v ponos.

(O vinskih boleznih in napakah poučevalo se bode v kmetijski bralnici to nedeljo dne 4. decembra od 9. do 10. ure zjutraj. Na to predavanje

opozarjamo vnovič vse gospodarje, zlasti pa tudi naše gostilničarje z vabilom, da se ga udeležijo v obilnem številu. Kolikokrat ne pride v zadrego eden ali drugi naših gospodarjev zaradi slabe posode ali kake druge bolezni pri vinu? V nedeljo imajo najlepšo priliko, da se pouče o tem, kako je ravhati z vinsko posodo, in kaj je početi, ako se hoče vino na en ali drugi način pokvariti. Pouk se bode pojasnoval s praktičnim razkazovanjem.

(Prijeteljem koristnih ptičkov) naznanjamo, da bo društvo za varstvo ptičev začelo v kratkem zopet nabirati člane za leto 1899. Vsak član plača le 20 kr. udnine. — Tedni postavile so se tudi krmilne mizice, in sicer dve na prejšnjih mestih ob cesti proti železnici, ena pa ob cesti s kapiteljskega marofa proti kolodvoru. Opozarjamo sl. občinstvo na te mizice in prosimo, da bi pridno polagali nanje pripravo pičo za drobne ptičke.

(Most čez Krko) bil je 23. novembra blagoslovljen in otvorjen. Ta čin vršil se je brez blišča in šuma, vendar prav lepo in imenitnej stvari primerno. Na licu mesta zbrali so se veleblag. gospod okrajni glavar z gospodom nadinženirjem in drugimi uradniki, mestni zastop novomeški z županom in tako tudi zastop občine Šmihel Stopiče s svojim županom. Navzočega je bilo mnogo občinstva. Mil. gosp. prošt z asistenco domačih preč. gospodov in šmihelskega gosp. dub. svetnika in župnika je blagoslovil most. Po minolem svetem obredu se je veleblag. gosp. okr. glavar v primernem govoru zahvalil mil. gosp. proštu za blagoslovljenje, ter izročil most varstvu obeh županstev, spomnivši se pri tem presvitlega cesarja, kot pospeševalca prometnih črt. Gospod župan novomeški se je zahvalil vis. vladi in oblastvom za naklonjenost, posebno še presvitlemu cesarju, ter je veleblag. gosp. okr. glavarja prosil, da uradnim potom naznani globoko udanost in zahvalo do najvišjega prestola.

(Novomeški sejm) 29. novembra je bil dobro obiskan. Trgovcev in kupcev je bilo mnogo, ter se je promet pri lepem vremenu vršil. Goveje živine prignalo se je preko 700 glav, prašičev pa pripeljalo gotovo nad 5000, in je bila ž njimi posebno živahna kupčija.

(Pasji kontumac) imamo do 16. februarja 1899. l. v novomeški in šmihel-stopički občini ter v vaseh Bršlin, Muhaber, Potočarska vas, Velika in Mala Bučnavas, Ločna, Cegeljica, Česčavas in Grublje Prečenske občine. Začetkom novembra t. l. se je namreč tuj, stekline sumljiv pes potepal po šmihel-stopički občini in prišel tudi v dotiko s psom posestnika Cimermančiča v Velikem Cerovcu (na Vahti), kateri pa je čez nekaj dni tudi obolev na steklini in bil vsled tega pokončan. K sreči ni bil, kolikor do sedaj znamo, nihče ogrizen. Z ozirom na veliko nevarnost, ki preti vsled strašne stekline ljudstvu, odobravamo popolnoma naredbo pasjega kontumaca, ki je v prvi vrsti naperjena proti onim psom, ki se slednji čas v prevelikem številu popolnoma zanemarjeni potepavajo in ljudi nadlegujejo. Psi morajo biti za čas kontumaca ali na verigi ali pa nositi varen nagobčnik; opozarjamo, da ne zadostuje, ako se pes na vrvi in brez nagobčnika vodi.

(Lepa jesen) je letos, kakoršne že dolgo ne pomnimo. Mraza imeli nismo še čisto nič. Po Vsih Svetih bilo je nekaj mrzlih dni, toda ne toliko da bi se led delal, sedaj pa je skoro da toplo; polje je lepo zeleno in cvetlice niso redka stvar. Vredništvu pri-

nesel je umirovljeni učitelj cvetočo vejico češplje, in drugo vejico s češpljicami, ki so debelejši od boba; to je vsakako redka prikazen. Minolo nedeljo zjutraj pa smo imeli grozen vihar z dežjem, podrl v več krajih kozolce, in kakor smo poizvedeli, je bil ta vihar jako razširjen; na Hinjah pa je stolp in menda tudi cerkev razkril. V Trstu je morje izstopilo vsled viharja in grozno škode napravilo, več čolnov se je potopilo. Celo iz Amerike so došla poročila od groznega viharja. Sedaj je zopet deloma vedro in ne mrzlo.

(Po sklepu lista) došla je vest, da je presvetli cesar imenoval eksc. gospoda barona Hein-a cesarskim namestnikom za svojo osebo.

V Novo Mesto vračujoča se pisma:

V mesecu oktobru: Stritar Marija, Novo mesto (12 kr.) — Blažič Marija, Novo mesto — Damjenovic Marta, Westmorlann N. A. — Vouk Matija, West Oulanda N. A. — Udovič Johann, Seifayette N. A. — Dragelj Josip, St. Pölten — Zupanc Michael, Fiume — Wertl Kati, Triest (10 kr.) — Mangani Anton, Triest — Krese Anna, Triest — Dragelj Josef, Ried — Zakrajšek Johanna, Novavas — Cozišek Johann, Seisenberg (10 kr.) — Rozenfeld Angela, Sušak (prip.) — Papeš Johann, Kočevje — Radešek Johann, Brodak N. A. — Mramor Miha, Trebelno — Gerguraš Anna, Nrtstone — Mazelle Franz, To of Hiling — Udovič, Wolsenburg N. A. (20 kr.) — Jakič Zandel, Ljubljana (10 kr.) — Turk Janez, Vrh pri Dolžu — Dal Zotto Michele, Gradisca — Brinskele Aloisia, Cascade — Uduč Marija, Co Montana — Jurič Marko, Chikago (prip.) — Ovniček Franc, Jesenovac (prip.) — Turk Franc in Janez, Vrh pri Dolžu.

Listnica uredništva.

Sl. cerkveno predstojništvo v Kamanju. Na poslanem dopisu, (ako sploh ni podtaknen dopis, pogrešamo podpis in pečat. Sploh pa dopise, katerim edini namen je reklama, ne sprejememo mej dopise, ampak mej naznanila proti plačilu.

Darovi za novomeško dijaško kuhinjo.

Gosp. kapl. Franc Plantarič 2 gld., gosp. dekan J. Nagode 5 gld., gosp. dekan M. Tavčar 10 gld.. Neimenovana iz Mirne peči 60 kr. Živil so dali: Gosp. župnik Jak. Porenta zelja in dve vreči žita; s Težke vode voz različnih živil; z Valte vasi dva voza živil.

V tem šolskem letu znašajo stroški do 1. decembra 530 gld., ne vračunši darovanih živil. Radi tega zahvaljujem velikodušne podpornike dijaške kuhinje, pa tudi še dalje priporočam ta koristni zavod znani dobrodelnosti naših rojakov.

Dr. Jos. Marinko.

Loterijske številke.

Trst	19. novembra	31	75	10	24	29
Gradec	26. „	32	53	25	42	74

Izjava

s katero jaz moje izraze, katere sem dné 22. t. m. v gostilni gospoda Ign. Sitar-ja izrekel, prekličem.

Toplice, dne 25. novembra 1898.

(270)

Josip Muška.

Lipov les 6 metrov dolg, 1 meter debel z vrhovi, je na prodaj. Isti je pripraven za podobarje. — Več se izve pri lastniku Jože Strniša, Težka voda, Stopiče.

(266)

Št. 1347.

Razglasilo.

(258—3)

Mestno županstvo v Rudolfovem razpisuje s tem nabavo kakih 700 m² hrastovih, popolnoma suhih in zdravih parket za tla v novo zidani hiši v Rudolfovem, na kolodvor v Rudolfovem postavljenih, katera tla bi imel ponudnik tudi položiti.

Ponudbe naj se vložijo do 15. decembra 1898 pri podpisanem mestnem županstvu.

Mestno županstvo v Rudolfovem

dne 5. novembra 1898.

Čez 60 hektl. dobrega domačega vina

(267)

letošnjega pridelka in

10 hekt. dobre slivovke

ima na prodaj Franc Paulin v Št. Rupertu, Dolenjsko.

Reznike in ukoreninjeno tersje „Portalis“

kakor tudi mlado in čvrsto sadno drevje nizke in visoke rasti, najboljših namiznih in gospodarskih vrst prodaja oskrbnistvo Dr. Ignac grof Attems-ove grajščine v Brežicah.

(265—1)

200 do 240 goldinarjev letne najemnine

plačam za stanovanje, obstoječe iz treh primernih sob in pritličino v Novem mestu ali v Kandiji. — Ponudbe naj se blagoveliijo podati v kratkem podpisanemu.

Fr. Demscher,

c. kr. okrajni tajnik.

(261—1)

Hiša na prodaj je v Regerci vasi, fara Šmihel poleg Novega mesta. V hiši se nabaja gostilna. K hiši pripadajo vsa potrebna gospodarska poslopja, trije novi svinjaki in tudi njive ter nekaj travnika. Cena je 2200 gld. — Več pove lastnik Franc Saje v Zalogu št. 10., pošta Novo mesto.

(250—3)

Hôtel Prukner v Siseku.

Slavnemu občinstvu si usojam naznaniti, da sem prevzel in odprl dné 20. t. m.

Hôtel Prukner v Siseku tik kolodvora.

Za dobro pijačo, okusna jedila in za točno ter solidno postrežbo jamčim. Ravno tako se dobe lepe sobe za prenočiti in po jako nizki ceni.

Sl. občinstvu kakor tudi ysem potovalcem se tople priporočaje, bilježim z velespoštovanjem

Ivan Tomic,
restaurater.

(268)

Veliko zalogo

zimskega blaga najboljše vrste, kakor tudi šivalne stroje

priporoča

JOS. MEDVED V NOVEM MESTU.

(253-3)

Janez Schindler,

c. kr.

imejitelj privilegija
Dunaj, III. Erdbergstrasse šteč. 12.
pošilja zastonj in franko

cenike v slovenskem jeziku
z več kakor 300 podobami o vseh vrstah strojev
in potrebščin za gospodarje itd. itd.

! Cene nižje kakor povsod drugod!

Pošilja tudi na poskušnjo.

Jamči za dobro postrežbo.

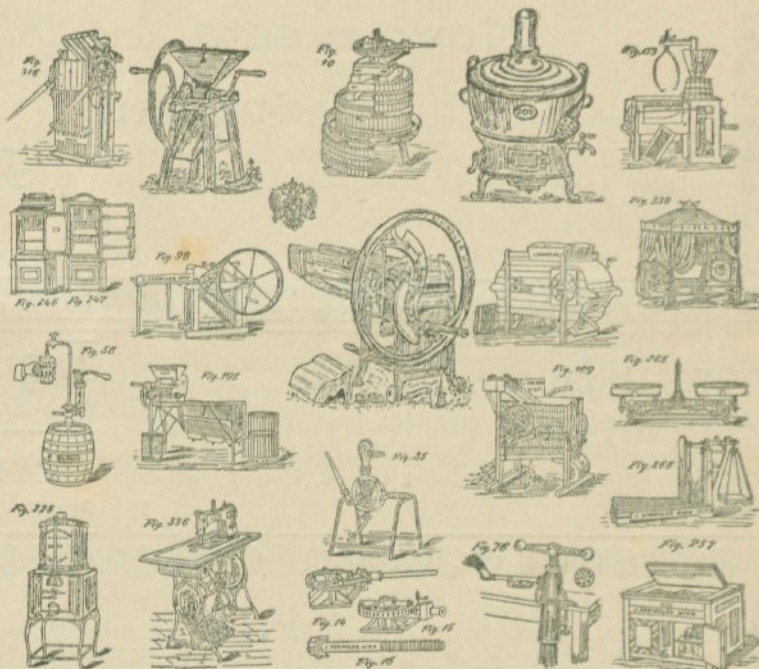
Dopisuje slovensko.

Išče spodobne, krščanske agente.

Obrača se naj naravnost na

Janeza Schindlerja,

Dunaj III/1. Erdbergstrasse šteč. 12.

„Narodna trgovina“

M. Žargi

v Špitalskih ulicah v novozgrajeni palači
meščanskega bolniškega zaklada Lingerjeve ulice
 Ljubljana.

Velika zaloga

vsakovrstnega perila, konfekcijskega blaga za
ženske in otroke, različnega blaga za
zimske potrebščine, velika izbira potrebščin za
krojače in šivilje ter drugega blaga
po najnižji ceni!

(263-1)

Lepa postelja z žimnico

in več lepih stenskih podob je na prodaj v Kandiji
h št. 15.

(256-2)

Proda se iz proste roke lepa, nova
 hiša na Bučki,

katera stoji ob cesti blizu farne cerkve in
je ravno nasproti dvorazredni šoli. Hiša je
pripravna za gostilno, še bolj pa za prodajalnico
ker je tam pet širnoznanih sejmov.

Več se lahko izve pri farnem uradu v
Št. Lovrencu ob Temenici, p. Vel. Loka pri
Trebnjem.

(264-1)

P. n.

(262—1)

Slavnemu občinstvu najuljudneje naznanjam,
da sem odprla v hiši gospe pl. Fichtenau
(stara pošta)

prodajalnico

s popolnoma novim i frišnim manufakturnim blagom
vsake vrste, ter se priporočam za mnogobrojni obisk.

Novo mesto, dné 28. nov. 1898.

Spoštovanjem

Julija Murgelj.

Zemljišče poleg novo odprte postaje na Ponikvah je na prodaj s pravico od strani železnice, da se ondi zida hiša in tudi priredi čakalnica, tedaj za dobro gostilno kaj pripravno. — Ponudbe sprejema lastnik Janez Udovč, Ponikve št. 19, pošta Trebenj. (269—1)

Lepa jabelka, tudi žlahtna namizna jabelka so na prodaj v grajski Srebrnici pošta Novo mesto.

Učenec, ki je dovršil vsaj štirirazredno ljudsko šolo, sprejme se takoj v trgovino A. Pauser-ja ml. v Novem mestu. (257—2)

P. n.

Usojava se stem dati najuljudneje na znanje, da odpreta v mesecu novembru pod firmo

ČEŠNIK & MILAVEC

v Špitalskih ulicah v novozgrajeni palači meščanskega bolniškega zaklada (Lingerjeve ulice)

trgovino z manufakturnim, suknenim, platnenim
in modnim blagom.

Opozarjava p. n. občinstvo na najino najboljše asortirano zalogo najnovejših vrst blaga za obleke, barhantov, modnega blaga za gospode, platna, belega blaga, kotonov in podšivnega blaga ter prosiva za prav obilen obisk.

Zagotavljava strogo solidno in reelno postrežbo ter se priporočava.

Z velespoštovanjem

Češnik & Milavec.

(247—3)

(Vzorci vseh vrst razpošiljava franko.)